

सर्वदेवादिरपिअभिनंदति विप्रत्वमभिलक्ष्यनंदति ॥ ८ ॥ श्रोत्रियोऽधीतवेदः एतन्मनुष्यत्वादित्रयं दोषात्मौढ्यात् ॥ ९ ॥ साभिमानाः मयेदं धनं लब्धमित्यभिमानएव धनलाभो न तु वस्तुतः कस्यापि धनेन संबन्धोऽस्ति मागृधः कस्यचिद्धनमिति श्रुतेः गृधः गर्धलो भंमाकार्षीः यत्संतोषणीयरूपं त्वं स्वस्य अभिमन्यसे अवमन्यसे मरिष्यामीति निर्वधनेन नानाशयसे इति वा यदि वा एनं मभिमंस्ये कनीयो नं करिष्यइत्यभिपूर्वस्य मन्यते हि सार्थत्वदर्शनात् यन्नाभिमन्यस इति पाठे स्पष्टोर्थः ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ न कषाम ननाशयाम ॥ १३ ॥ निकषंतिकं डूयनेन ॥ १४ ॥ १५ ॥ अधिष्ठाय अध्यास्य गां पृथिवीं बलीवर्दा दिवा

मनुष्ययोनिमिच्छंतिसर्वभूतानि सर्वशः ॥ मनुष्यत्वे च विप्रत्वं सर्वएवाभिनंदति ॥ ८ ॥ मनुष्यो ब्राह्मणश्चासि श्रोत्रियश्चासि काश्यप ॥ सुदुर्लभमवाप्यैतन्न दोषान्मर्तुमर्हसि ॥ ९ ॥ सर्वे लाभाः साभिमाना इति सत्यवती श्रुतिः ॥ संतोषणीयरूपोऽसि लोभाद्यदभिमन्यसे ॥ १० ॥ अहो सिद्धार्थता तेषां येषां संतीह पाणयः ॥ अतीव स्पृहयेतेषां येषां संतीह पाणयः ॥ ११ ॥ पाणिमद्भ्यः स्पृहास्माकं यथा तव धनस्य वै ॥ न पाणि लाभादधिको लाभः कश्चन विद्यते ॥ १२ ॥ अपाणि त्वाद्यं ब्रह्मन्कंठकं नोद्धरामहे ॥ जंतून्नुच्चावचानं गेदशतो न कषामवा ॥ १३ ॥ अथ येषां पुनः पाणी देवदत्तौ दशांगुली ॥ उद्धरंतिकृमीनं गादशतो निकषंति च ॥ १४ ॥ वर्षा हि मातृपानां च परित्राणानि कुर्वते ॥ चैलमन्नं सुखं शय्यां निवातं चोपभुंजते ॥ १५ ॥ अधिष्ठाय च गां लोके भुंजते वाहयंति च ॥ उपायैर्बहुभिश्चैव वश्यानात्मनिकुर्वते ॥ १६ ॥ ये खल्वजिह्वाः रूपणा अल्पप्राणा अपाणयः ॥ सहंते तानि दुःखानि दिष्ट्या त्वं न तथा मुने ॥ १७ ॥ दिष्ट्या त्वं न शृगालो वै न कृमिर्न च मूषकः ॥ न सर्पो न च मंडूको न चान्यः पापयोनिजः ॥ १८ ॥ एतावता पिलाभेन तोष्टुमर्हसि काश्यप ॥ किंपुनर्योऽसि सत्त्वानां सर्वेषां ब्राह्मणोत्तमः ॥ १९ ॥ इमे मां कृमयोऽदंतियेषामुद्धरणाय वै ॥ नास्ति शक्तिरपाणित्वात्पश्यावस्थामिमां मम ॥ २० ॥ अकार्यमिति चैवेमं नात्मानं संत्यजाम्यहं ॥ नातः पापीयसी योनिं पतेय मपरमिति ॥ २१ ॥ मध्ये वै पापयोनीनां शार्गालीं यामहंगतः ॥ पापीयस्यो बहूतरा इतो न्याः पापयोनयः ॥ २२ ॥ जात्यै वै के सुखितराः संत्यज्ये भृशदुःखिताः ॥ नैकांतं सुखमेवेह क्वचित्पश्यामि कस्यचित् ॥ २३ ॥ मनुष्याद्याह्यतां प्राप्य राज्यमिच्छंत्यनंतरं ॥ राज्यादेव त्वमिच्छंति देवत्वादिं द्रतामपि ॥ २४ ॥

आत्मनि आत्मभोगनिमित्तं ॥ १६ ॥ अल्पप्राणाः अल्पबलाः ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ अदंति दशंति ॥ २० ॥ अकार्यमिति तिरश्चामपि देहत्यागः पापाय किमु तविदुषां समर्थानां नृणामिति भावः ॥ २१ ॥ मध्ये स्थितानातिनीचेत्यर्थः ॥ २२ ॥ एके देवाद्याः अन्ये पश्याद्याः एकांतं अत्यंतं सुखं कस्यापि नास्ति तृष्णाया निरवधित्वात् ॥ २३ ॥ तदेवाह मनुष्या इत्यादिना ॥ २४ ॥